

Slovenski čebelar in sadjerejec.

Glasilo čebelarskega in sadjerejskega društva
za Kranjsko,
sè sedežem na Jesenicah (Gorenjsko).

*Izhaja vsaki mesec enkrat in se pošilja udom brezplačno; neudom za 1 glđ. 30 kr. na leto.
Inserati in priloge računijo se po najnižji ceni. — Letnina za ude znaša samo 1 glđ.*

Naročuje se pri predsedništvu na Jesenicah.

Obseg: Krmenje čebel v potrebi. — Pomladno pregledovanje. — Apno pri vrtnarstvu. — Kdaj naj drevesa obrezujem. — Preveč samih dobrot je nezdravo. — Naš dopis. — Razno-terosti. — Našim p. n. udom! — Naznanilo. — Listnica uredništva.

Krmenje čebel v potrebi.

Vzemimo čebelno hrano pred sé, videli bomo, da ista obstoji iz medú, cvetnega prahú in vode. Ličinke vseh treh vrst čebel (namreč od matice, delavk in trotov) ne dobé teh snovi v izvorni lastnosti ali podobi. Večinoma le od medu se živé ali hranijo le matice in trotje; če se pa pusti matica od čebel pitati, jej te podajajo edino le hranilni sok. Res smemo reči, da le čebele — delavke — uživajo redilne snovi v bistveni naravni obliki, one te v to pripravljennem želodcu (chylus) prebavijo in jih kot jedilni sok zopet izbljujejo. Vseh sicer ne, ker del od tistih ohranijo v sebi za lastno hrano, vendar pa tudi tega iz sebe odstranijo — izpoté ga kot vosek. Izbljevani jedilni sok je pri reditvi ličink vseh treh vrst čebel zelo važen, ker se vse ličinke s tem hranijo, dokler se v čašicah ali celicah po konei ne postavijo. Odsihdob in do zakritja se krmijo le matične ličinke z jedilnim sokom, a ličinke delavk in trotov dobivajo neprebavljivo zmes iz medú, cvetnega prahú in vode. Lahko umevna je dalje stvar, da matične ličinke vedno več jedilnega soka dobé, nego one od delavk in trotov.

Ako razne krmilne načine malo pregledamo, videli bomo, da imamo pomladi in sicer do popolne paše tako krmenje le zaradi tega, da čebele k paši sploh in k obilni nastavi zalege spodbujamo. Po letu moramo one roje krmiti, katerim nismo nič ali pa sploh premalo satovja z medom dali. Tako krmenje se tudi lahko pri izrojenkih vporabi, ker ti so vsled rojenja oslabei, in ako jih dobro krmimo, dobimo še poznejših rojev. Vzemimo, da je poletna paša večkrat pretrgana, kakor je bila ravno v pretečenem poletju, zastane začeto delo; pa tudi v popolnoma izdelanih panjovih bomo precej opazili, da tu in tam leži na dnu panju izravana trotova in celo čebelna zalega. Videli bomo med to uničeno zalego tudi veliko

še negodnih čebel. Ta izrjavani plod čebele potem pri žrelu iz panju izmečejo. To je v pretečenem poletju marsikateri čebelar opazil, in večina teh nam bo prav dala, da je pri takih okolščinah skrajni čas, čebelam pokladati, če nočemo, da bi čebelam in sebi škodovali. Mogoče je, da ljudstvo, ki na ta način gladuje, v sredi poletja lakote pogine, ali pa iz panju pobegne.

Glavno krmenje je v jeseni in to krmenje zove se krmenje v potrebi ali zasilno krmenje. S tem krmenjem dodamo čebelam še pomanjkajoče zaloge za zimo. V pretečenem letu je bilo to neobhodno potrebno. To krmenje naj se pa v onih krajih, kjer ni ajde, vrši že v avgustu; kjer je pa ajda, pa v septembru in oktobru. Drugi zopet trdijo in še z nekako pravico, da naj se zasilno krmenje čebel le spomladi vrši. Razume se to samo ob sebi, kedar je tako krmenje potrebno. Če pa kateri panj nima dovoljne zimske zaloge, je pač svetovati, da se pravočasno v jeseni z zadelanimi medenimi satovi ali z drugim zanesljivim živežem pripomore. Če kdo nima dovoljne množine medu, da bi zamogel z njim čebele oskrbeti, naj raztopi rumeni sladkor v gosto tekočino ali pa naj položi na leseno mrežo ali sploh na kako leseno pripravo cele kosce tacega sladkorja. To krmenje se pa mora, kakor je bilo že spredaj povedano, najkasneje v oktobru zgoditi, ker v zimskih mesecih od začetka novembra do februarja ne smejo se čebele krmiti.

Pri jesenskem zasilnem krmenju naj pa bode čebelar izbirljiv, posebno v takih letih, kakor je bilo ravno pretečeno. Slabotnim panjovom in takim, ki imajo le malo dela, naj se v jeseni nikar ne polaga, ker ne splača se tacihi panjov posameznih prezimovati, temveč naj se združijo z močnimi. Skušnja tudi jasno kaže, da ima čebelar od tako združenega panju več dohodkov in dobička, nego od ducata takih slabotnih revežev. Imenitni čebelar Huber pravi, da se pri zasilnem krmenju v septembru lahko med ali sladkor do polovice z vodo nameša, ker čebele to zalogo še pokrijejo, kar se k dobrem prezimovanju nar bolj želi. Če se pa še le v oktobru krmi, naj se med ali sladkor le toliko z vodo pomeša, da prav gosta snov postane, t. j. toliko, da čebele zamorejo položeno jim krmo polizati, tako se n. pr. zmeša 1 kg sladkorja s polovico kilograma vode. To se mlačno polaga. Vsako krmenje v potrebi naj se v jesenskem času vrši v obili množini ali v velikih porcijah in hitro, kakor je sploh mogoče, to pa zato, ker bi počasno in pičlo polaganje utegnilo matico premotiti, da bi ta začela v tako poznem času iz nova zalego staviti. Ako se pa to zgodi, se položena zimska zaloga skoro vsa precej za krmenje zalege porabi. Dobro je, ako se pri takem krmenju matica vloví in za kake tri dni (t. j. za čas krmenja) v matično gajbico ali hišico pripre. Da bi pa kdo matico za toliko časa iz panju odstranil, pač mislim, da ne bo nikdo tega storil. Če se pa krmenje v posebno veliki množini in hitro vrši, tega pripretja skoro ni treba in se lahko opusti.

Znano je, da dobrim letinam slede navadno slabe. Čebelarji naj si to dobro zapomnijo in naj v dobrih letinah ne odvzemo svojim čebelam preveč zaloge, temveč naj jim rajše nekoliko več puste. Prepričani naj bodo, da čebele z njim prepušeno zalogo bolj varično ravnajo in jo bolje varujejo, kot mi sami, in kolikor je ne potrebujejo, dobimo jo prihodnje poletje ali jesen z obrestmi nazaj. Kdor pa ima nove panjove (s premakljivo vsebino), ta naj si pa napravi satovne nosilnike, t. j. okvirje panjeve širokosti, te naj pripne v kak zaboj ali skrinjo in v nje naj

obesi iz panjov pobrane medene in tudi prazne satove. To vse naj shrani v hladni izbi. Tu bo imel vedno dovoljno in ročno zalogo, s katero bo v sili potrebnim panjovom lahko pomagal. Prazni satovi mu bodo pa tudi prav prišli, posebno pri rojih ali ob dobri paši. Pri odbiranju praznih, tudi pri polnih satovih bi ne bilo napačno, ko bi se strogo na to pazilo, da se odberejo le taki satovi, ki imajo samo čebelne celice, nikar pa takih, ki imajo celice pripravne za trotovi plod. Tudi na starost naj se ozira. V preveč staro in že črno satovje matica ne stavi rada zalege; to je pa panju na kvar. — Mravlje so sicer brzo pripravljene in pridejo lizat sladki med; teh se pa obraniš, če pod zaboj in skrinjo natreseš pepela. Drugih sovražnikov, kakor molja se pa obvaruješ, če zaboj ali skrinjo včasih dobro z žveplom pokadiš. Tako delaj pri dobri letini! Ako pa jednej dobri letini sledi zopet dobra paša, in ti nimaš nikamor več satov obešati, zamenjaj stare satove z novimi zadelanimi. Če boš, dragi čebelar, tako ravnal, ni se ti bati nikdar zdatne zgube čebel, kar se je v prejšnjih časih mnogokrat zgodilo, ker v dobrih letinah ni bilo nobenega egiptovskega Jožefa, da bi spravljal in skrbel za slabe čase. Marsikdo se v dobri letini veseli, gosti in čebelam med obilno odzema, a slabih časov, ki lahko nastopijo, se ne spomni, še le takrat, ko resnico vidi, in je sila velika, spominja se, da ni prav ravnal, ker je čebelam njih zalogo preveč skrčil in zmanjšal, a navadno je takrat že prepozno.

Huber priporoča v tako slabih letinah prav močno združenje in podaje potem sledeči nasvêt: Ne krmi tudi teh vseh lahkih panjov in vsacega posameznega, temveč polagaj posameznim, prav močno obljudenim in sicer prav obilo (2 do 3 litre) na dan. Takim panjovom se potem lahko skoro vsak dan odzame več zadelanih satov, ki se potem bolj revnim dajejo, dokler nimajo dovoljne zimske zaloge, prazni satovi lačnih panjov obesijo se onim, katerim se polaga živež i. t. d. Tako se obvarujemo prenapete porabe zimske zaloge, ki bi znala vsled nove nastave zalege nastati in prihrani se veliko truda. — Ta nasvêt ni brez vsega pomena in bo marsikom prav prišel, če se bo le natanko po njem ravnal.

Marsikater čebelar bo nejevoljen a poleg tega radoveden vprašal: S čim neki naj krnim svoje čebele, ker mi je najboljša krma, namreč med, do čistega pošla? Ako nimaš medu, hrani svoje čebele v prvi vrsti s sladkorjem (z navadnim ali rumenim) ali pa s prečiščenim cukrom (Raffinade). Velika napaka sicer to ni, ker prvič je sladkor cenejši nego med in drugič nadomesti sladkor pomanjkljivi med v primeri kakor 3 : 2, to se pravi 50 kg sladkorja z ravno toliko vode pomešanega, tedaj 100 kg vse teže nadomesti 75 kg medu. V novejšem času so razne tovarne in firme spravile sladkor kot čebelna krma v promet. Te prodajajo prečiščen sladkor — Raffinado — po raznih cenah. Dobi se 50 kg takega sladkorja za 15, 16 ali 17 gld. Ta sladkor hvalita znana nemška čebelarja in urednika čebelarških listov gg. Felgentreu in Witzgall. Ta dva pravita, da sta poskušnja naredila in da se jima je dobro ponesla.

Sedaj navedeni nasveti so za to zimo sicer prepoznani, a za bližajočo se pomlad koristni in potrebni. Komur je medu zmanjkalo, naj krmi čebele po zgornjem navodu, ne bo se kesal; seveda bo boljše opravil, če kupi svojim čebelam medu nego sladkorja; toda boljše je sladkor kupiti, nego pustiti nedolžne čebelice žalostno za lakotjo poginiti.

Urednikov pristavek. Žalostne skušnje in poizvedovanja pričajo, da se v resnici dobe taki čebelarji, ki svojim čebelam nič ne dajo, temveč le od njih zahtevajo in jim pobirajo. To je pa res malo odveč! Kedaj bodo svojo pomoto in krivično postopanje spoznali? Bog daj, da prav kmalo! — Da se zgornji spis ne bo vsem zdel vrjeten, to je več kot gotovo! Jaz pa nasprotno trdim, da je sladkor res dober, in da čebele niso nič slabše, če dobivajo le sladkor. To govorim iz lastne skušnje. Pri slabi letini pred tremi leti kupil sem v jeseni od jednega tukajšnjega čebelarja same čebele iz dveh panjov. Te dejal sem v nova panjova, v katera sem obesil satnike s popolnoma praznim satovjem in začel čebele krmiti s sladkorjem. Vsakemu panju dal sem 3 *kg* sladkorja v vodi raztopljenega. Čebele so to tekočino pridno v satovje nosile in zadelale, kakor bi bil čisti med. Tudi nekaterim drugim panjovom, ki so imeli nekoliko medu, dodal sem nekaj sladkorja. Pomlad na to bila je vetrovna in mrzla, da se čebele niso mogle očistiti svoje nesnage. Ko nastane toplo vreme, grem jih snažit in kaj opazim? Panjovi s samim medom so bili vsi onesnaženi, uni s sladkorjem pa popolno čisti. Pomladi so kmalu rojili in dali sladkorjevci po 2 roja, drugi le po jednega.

Pomladno pregledovanje.

Letošnja zima bila je v začetku mila in kopna, a proti koncu pokazala nam je zobé. Do božiča, da, še dalje bilo je tolikanj ugodno vreme, da so se čebele lahko preletele. Sneg pokril je še le v prvi polovici januarja zemljo ter sè sabo prinesel nekoliko mraza. Le nekatere dni je mraz ostro bril, vendar pa je kmalu odjenjal. Nastopili so bolj južni dnevi, tako da so že pred svečnico nekateri pri-solnčni kraji pokazali kopnine. Čebele imele so zadnji dan januarja in prvi dan februarja ugodno priliko preleteti se. Letos čebele niso bile dolgo zaprte in ker se je dan že toliko potegnil ter solnce dobilo več moči, upati smemo, da tudi ta novi sneg ne bo več dolgo zakrival zemeljske površine, temveč moral se bo ogniti toplim solnčnim žarkom, in sedaj sicer zaprte čebele bodo zopet proste. V resnici imamo letos ugodno zimo za čebele gledé očiščevalnih izletov; a vse drugače je v nekaterih zimah, ko so čebele vsled mraza in snega pridržane njih blato od srede jeseni skoro do srede pomladi v sebi obdržati, ali pa panj in satovje onesnažiti.

Ako v takih zimah nočemo naših čebel v nevarnost staviti in če nočemo čebel le sami sreči prepustiti, moramo jim prav zgodaj na pomoč priti. Prvi gorak in brezveterni dan moramo vse panjove prisiliti, da izlete in se očistijo; tudi kasnih ne smemo brez izleta pustiti. Tak dan se letavnik ali žrelo popolnoma odpre in smeti ter mrtve čebele, ki so zadaj za priprtim žrelom, se odstrané. Če bi pa kateri panj tudi zdaj še ne hotel leteti, ter bi še nadalje mirno sedel, moramo ga k izletu spodbuditi s tem, da na panj trkamo, ali v žrelo dihamo, da čebele vznemirimo; dober pripomoček k temu je tudi to: da skozi žrelo brizgnemo nekoliko ogrete medene vode. Pri tem očiščevalnem izletu zapomnimo si slabe in take panjove, ki so na sumu, da se v njih griža širi; vse drugo delo moramo za ta dan opustiti; edino to imamo isti dan še storiti, da zvečer že o mraku še jednokrat čebelnjak

obiščemo, ter pri panjovih poslušamo, če so li v katerem panju čebele nemirne, da se prepričamo, imajo li vsi panjovi še matice ali ne.

Drugi dan, če je vreme ugodno, ter je lep, ne vetroven, pa gorak solnčen dan, da imamo na solneu narmanj 8° R., prične se natanko in vsestransko snaženje in pregledovanje. Pri slamnatih, dolgih ali okroglih panjovih se snaženje lahko izvrši, odvzame se namreč premakljivo dno in se nadomesti z drugim čistim. Na odvzetem dnu se čebelar lahko prepriča o množini mrtvih čebel, tudi truplo matice, ki bi morebiti umrla, bi se med mrtvimi čebelami lahko dobilo. Odvzeto in onesnaženo dno se očisti vseh smeti, ter se sè slabo zmesjo karbolne kisline s kako krtačo umije, s tem delom uniči se vsa zalega nadležnih mrčesov, ki se morebiti po razpokah nahaja. Tako onesnaženo dno se potem lahko pod drug panj podloži.

Zelo enako očedijo se naši stari kranjski panjovi z nepremakljivim delom, le ta razloček je pri tem, da moramo le prejšnje dno nazaj pribiti. Opomniti se pa mora tukaj, da se nekateri čebelarji pri tem delu pregrešijo, ker namreč panj, katerega hočejo očistiti nesnage, predno ga odprejo (dno odtrgajo), tako postavijo, da je vrhna stran spodaj in dno na vrhu. Pri obračanju padejo namreč smeti med satovje in te potem še v panju ostanejo, kar je pa panju kolikor toliko na kvar. Stari kranjski panj mora pri odpiranju tako stati, kakor v čebelnjaku stoji.

Drugače in bolj sitno je pa to opravilo pri panjovih na satnike. Tu je treba previdno ravnati in vse snaženje brez dima opraviti, da se čebele preveč ne razburijo.

Pri tem delu se čebelar precej lahko prepriča gledé ljudstva, matice in zaloge medú. Kdor je svoje čebele pri snaženju pazljivo opazoval, bo lahko in precej vse slabotne panjove opazil in si jih zaznamoval. Takim panjovom, ki imajo komaj toliko čebel, da le tri ali še manj ulic med satovi napolnijo, naj se z vso skrbjo streže, njih delo, kolikor le sploh mogoče zmanjša, in toplo zadela. Pozneje se jim lahko sè satovi z zalego, ki so se močnim panjovom vzeli, pomaga. Sploh naj se pa pri lesenih panjovih s premakljivim delom pazi, da se med sprednjo stranjo in zaleginim gnjezdom ne nahajajo prazni satovi, ker bi ti na razvoj ljudstva škodljivo vplivali.

Panjovi, ki imajo pravo maticeo in so zdravi, imajo na vsak način dobro čebelno zalego. Ako pa te ni, je panj na sumu, da nima matice; če se pa matica vendar le dobi in se vidi le samo trotova zalega, je matica neoplemenjena. Taka ostane vedno nesprašena, tedaj ne kaže družega, kot odstraniti jo. Če panj nima nobene matice in tudi zalege ne, a je vendar še močan, naj se mu da kaka matica, ki je bila na razpolaganje, ali pa naj se s kakim slabim, ki pa vendar pravo maticeo ima, združi. V prav redkih slučajih bilo bi priporočevati, naj se panju da zalega, da si novo maticeo izleže, posebno pa v časih, dokler še trotov ni, bilo bi to nevspešno delo, ker matica bila bi že skoro prestara in bi ne hotela več k izprašenju izleteti.

Tudi premetenemu čebelarju se lahko zgodi, da pri spomladnem pregledovanju dobi lačne ali suhe panjove. Krmiti jih v tem času ni svetovati. Narboljše in narhitreje se temu opomore, če se panju prazni zalegini satovi odvzamejo in z polnimi medenimi nadomeste in blizo zaleginega gnjezda obesijo. Če pa takih ni, naj se pa naredé, in sicer tako-le: Položi dobro in popolno izdelan sat, ki je iz čebelnega voska, tedaj narboljši čebelam odvzet prazen sat in položi ga na mizo. Napolni

navzgor moleče čašice (piskrice) z mogoče gosto, a ne preveč gorko sladkorjevo raztopljino. Če pa noče v piskrice teči, naj se pa na sat lahko trka. Ko se ohladi, naj se namaže pola belega, a finega precejalnega popirja po eni strani prav tanko s tekočim voskom. Povošeno stran položi na napolnjeno satovo stran, na ta popir naloži več navadnega popirja in po tem potegni rahlo z vročim likalnikom. Vsled ogretja se povoščen popir prime satu in sat je na eno stran pokrit. Ravno tako se naredi z drugo stranjo. Tako napolnjenim satovom priznam jaz večjo veljavo, kakor medenim, ker med lahko kristalizira in se vstrdi, ter lahko pomanjkanje vode (žeja) nastane, med tem ko se sladkor lahko poljubno gosto zamore vkuhati.

Ker se pa v dolgih in neugodnih zimah v čebelnih črevih zaradi vednega vživanja medu v mrazu obilo blata nakopiči, morajo se tega večkrat v panju otrebiti. To pa imenujemo grižavost. Narboljši pripomoček zoper to nesnago je natančno osnaženje, bodisi gledé čebel kakor tudi njih dela. Tako bolne čebele prenesejo se v čedne, ogrete panjove in pri prenašanji se satniki nesnage ocedijo. Dobro je, če se onesnaženi satniki odstrané in s čednimi nadomesté, ker takih mora pri vsakem čebelnjaku dovolj pripravljenih biti. Da se mora grižavemu panju valilni prostor zmanjšati in da mora tak panj mir in toplo imeti, razume se samo ob sebi.

Skrben čebelar si bo vse, kar je pri pregledovanji opazil, dobro zapomnil in zabilježil, da se bode vedel potem ravnati in paziti, kjer bo treba pomoči in podpore ali novega pregledovanja.

T—l.

Apno pri vrtnarstvu.

Pogosto se prigodi, da zemljišča, na katerih se je že več let zelenjad pridelovala, vkljub močnem gnojenji od leta do leta, bodisi gledé velikosti sadú, bodisi gledé množine vedno manj dohodkov donašajo. Veliko škodljivega mrčesa se naseli v zemlji, in ta mladim rastlinam posebno škoduje; na koreninah se nahajajo škodljive glive (gobe), ki pa starejšim rastlinam škodujejo. Pa ne samo to zagleda oko opazevalčevo, temveč opazi tudi, da se veliko rastlin noče prav povoljno razvijati in razrašati. Ako take rastline bolj natanko preiščemo, dobili bomo pri njih, da so njih male koreninice skoro vedno več ali manj nezdrave, tedaj bolne, gnjile in vtrohnele. V obližji Pariza in sploh drugih večjih mest, v katera okoličani dan na dan sočivje in zelenjad na trg vozijo in so prisiljeni svoje pridelke vedno na istem zemljišči pridelovati, zgodi se to prav pogosto. Zaradi tega so pustili prst dotičnih zemljišč kemično preiskati. Pri takem preiskovanji dobili so, da se v tistej prsti prevelika množina proste kisline nahaja. S tem dobilo se je tudi potrebno sredstvo in zdravilo. V jeseni namreč so takej prsti pridejali razpadenega apna; množino namreč koliko apna se poseje, so vsako leto manjšali in od tistih dob posipajo zemljo z določeno mero apna. S takim posipanjem povrnili ste se normalno zdravje in rodovitnost prsti. Škodljivi mrčes je zginil in glive se niso več prikazale. Za tako rabo dobro je vsako apno, le razpadlo mora biti, a ne vgašeno. Prah živega apna se poseva po zemlji in se s prstjo zmešava. Zato je dobro, če se tako posevanje vrši pri kopanji, takrat se namreč apno s prstjo narbolje pomeša. Posebno dobro za tako posevanje je plinovo (gazovo) apno (Gaskalk), ker to ima tudi dušec v sebi, ta pa je dobra gnojilna snov.

Kdaj naj drevesa obrezujem.

Kdaj neki naj obrezujem svoja drevesa, da bom v pravem času to tolikanj imenitno, važno in potrebno delo opravil? tako povprašuje marsikateri še neskušen sadjerejec. Prav ima, da tako povprašuje in poižveda, kajti obrezovanje sadnega drevja je, kakor bi rekli, glavna točka pri odgoji tacega drevja. Res je, da je presajanje in požlahtnenje tudi važni del sadjereje, toda to bode marsikdo popred zadel, nego pri obrezovanji. Obrezovanje je delo, katero se ne more kar z malimi besedami opisati. Skušnje, praktičnih navodil, izgledov je k temu prav obilo potrebnih in še je začetniku to težko delo. — Ker pa ni namen temu članku, da bi se tukaj razpravljalo o obrezovanji samem, temveč le o času in dobi, kdaj naj se to delo izvršuje, hočemo se tedaj tega držati.

V prvi vrsti se je pri obrezovanji ozirati na čas, kdaj obrezovanji odmenjeno drevo začne poganjati. Zgodnje vrste naj se popred, pozne pa pozneje obrežejo. Oziraje se na odgananje, se obrežejo najpopred mandelni, marelice, potem breskve, črešnje in slive, pozneje hruške in na zadnje jableane.

Pogananje se pa ravna po podnebnih okolščinah in se tedaj obrezovanje ne more povsod v istem času izvrševati. Zimsko obrezovanje se najboljše sponese, če se izvrši v mesecih oktober ali november, ker sok, ki bi se pri lepem jesenskem času še pod lubom pretakal in vzdigoval, zalil bi precej narejeno rano in bi jo pokrtil. Pri sadnih vrstah, ki so močnemu toku soka podvržene, je oktobrovo obrezovanje prav posebno priporočevati, ker se s tem tok v precejšnji meri zmanjša. Drevesa že pozno na spomlad obrezovati, ko se je že sok začel gibati, pretakati in vzdigovati, pravi se: škodo delati, ker sok, ki bi iz rane izkopal in se shlapil in tisti, ki bi se v pokritje rane vporabil, odtegnil bi se evetju in novo razvijajočemu se sadnemu lesu. Če se potem evetje, ki je že pripravljeno, a po zimi tiči v popkih, razevete, odpade, ker nima dovolj soka, da bi se preživilo.

V tem obziru, kakor tudi v več družih, je drevo podobno človeku; če mi kožne razrastke, kakor: bradovico na roki z nitjo podvežemo, bradovica otrpne, ne raste več, ker vsled podvezanja ne dobiva več soka in krvi, kar k njeni rasti potrebuje, zaradi tega se posuši in odpade; ravno tako je s evetjem, če dobi premalo soka, posuši se in odpade, in mi imamo v jeseni pričakovani sad že spomladi kot evetje na tleh. Tudi sadna očesca v lesu so zbog pomanjkanja soka izostala in se niso na novo naredila.

Če se obrezovanje izvrši v oktobru ali novembru in če je sok še v toku, se rane zalijejo in pokrijejo (deloma) še pred zimo. Zakritja si tu ne smemo misliti tako, da črez rano zraste lub in jo pokrije, temveč nastopi nekaj soka na površji rane in se tam zgosti; to je prva stopnja zarastka in ta zgoščeni sok je že varna odeja pred zmrzlino.

Ker je človek naravo poslušal in to spoznal, zato pomaga jej pri tem, ker človek — sadjerejec — sam naredi na rani nekako odejo iz smole ali cepilnega voska. Narava mu je zato zelo hvaležna, vendar se ne zanese popolnoma na človeka, temveč izpuhteva iz ran pod mazilno hrasto sok, ki naj jej bo v varstvo in v popolno ter dobro pokritje.

Ko na spomlad drevesa začnejo odganjati in se sok pod njih lubom že vzdiguje, ta ne more več iz ran odtekati, ker sok prejšnjega leta se je pod mazilno skorjo tako ostrdil, da novemu soku nikakor ne pusti na dan. Vzdigajočemu soku ne kaže tedaj drugzega, kot da sadnim očescem k cvetji pomaga, in da en del lesnih očesec v sadne in drugi del v lesne odgonke spremeni.

Kakor iz tega razvidimo, ne smemo mi naših dreves, če hočemo, da nam bodo sadni popki cveteli, da bō cvetje na drevji ostalo in se v sad prerodilo, in da nov sadni les in novi les za obrezovanje, katerega bo pozneje treba zopet v sadni les spremeniti, dobimo, nikoli pozno spomladi, kadar je drevje že muževno, obrezovati.

To vse velja le za drevesa, ki so slabe rasti in morajo že sadne popke nastavljati.

Kaj pa, če ni slediti sadnih popkov? Potem se nam ni bati, da bi cvetje odpadlo i. t. d., vsaj tako nič cvetnih popkov ni.

V tem slučaju pač smemo spomladi obrezovati, a tega vendar ne svetujemo, ker mi s takim ravnanjem eno leto zgubimo. Da bomo to bolje dokazali, hočemo navesti številke. N. pr. drevo kaže v poletji 1888 prav močno lesno rast, tedaj ni sadnega lesa nič videti, zato mi že kar v istem poletji drevo primerno močno obrežemo. Sok se bo iz narejenih ran prikazal, izpuhtel, da celo solzil bo po vejah ali deblu. S tem smo mi drevo jako oslabili. Obrezana mesta ali rane se bodo kakor pri jesenskem obrezovanji zarastla, še toliko bolj gotovo, ker je sok še v popolnem toku. S tem, da smo toliko soka odpeljali, ki gre drevesu v škodo, se nahajajoča speča očesca ne morejo v lesne izrastke razviti, temveč razvijajo se le zmerno, t. j. spremene se v sadna očesca. Prihodnjo pomlad bo drevo pognalo, toda vsled močnega obrezovanja še nekoliko trpelo in večino svojega soka v popolno zaraščenje ran potrebovalo; ostali del soka bo prisilil sadne popke k cvetji in k nastavi sadja.

Ako bi bili mi drevo v poletji 1888 pustili po njegovi volji rasti, kazalo in nastavljalo bi vedno lesne izrastke, nikoli pa ne sadnega lesa. Zdaj bi pa morebiti kdo mislil, da bi se bilo obrezovanje lahko še v oktobru 1888 ali pa v spomladi 1889 izvršilo, ker se popred ni, in bi se s tem zamujeno popravilo. To pa ni mogoče, ker se lesni popki ne dajo kar tako hitro v sadne izpremeniti, temveč k tej izpremembi več časa potrebujejo. Sadna očesca, ki hočejo spomladi cveteti, morajo že prejšnjo jesen gotova biti.

Iz obeh teh zgledov je razvidno in se zamore sklepati, da naj se slabo rastoča, pa s cvetnimi popki obdana drevesa obrezujejo v oktobru, ali pri ugodni in lepi jeseni tudi še v novembru, nasprotno pa divno rastoča, ki nič sadnega lesa ne kažejo, že precej v poletji, da se s tem prisilijo k nastavi sadnih popkov in k donašanji sadu.

II.

Preveč samih dobrot je nezdravo.

Neki naravni nagon priganja človeka, da istej stvari, ki jo posebno ljubi, nad vse streže. Kaj takega opazimo pri onih ljudeh, ki so posebni ljubitelji vrtov in sadnega drevja. Ti svojim drevesom ne morejo nikoli dovolj dobrega storiti;

vse kar berejo, vidijo in slišijo, storé pri svojih drevesih, s tem pa si večkrat le škodo delajo. Če človek vidi kako pretirano skrb in pazljivost pri drevesih uporabljati, precej se mora spominjati besed nekega starega, pa skušenega vrtnarja, ki je rekel: „Če bi jaz hotel vse storiti, kar se piše in govori, ne imel bi v svojem vrtu tudi travnate bilke več.“

Tako preveč skrbno ali boljše rečeno, delo odveč je zamazanje obrezovalnih ran na koreninah s cepilnim voskom. Te rane se ne smejo nikdar z voskom pokriti. Če se korenine obrežejo, priteče pri ranah drevesni sok, ta pa naredi nekak obrastek (Callus) in iz tega obrastka pa poženejo nove korenine. Če zamažemo rane, ki so vsled obrezovanja nastale, zabranimo soku izstopiti in obrastek narediti in če tega ni, tudi novih korenin ne dobimo.

Drugo tako napačno delo nahaja se pogosto pri nasaditvi špalirja ob zidovih in to je, da se izkopljejo velike jame in namesto izkopane prsti vzame se dobra črna prst z namenom, da bo drevo v tej dobri prsti posebno lepo rastlo in obrodilo. Včasih še to zemljo z drobnim peskom pomešajo, da bolj rahla ostane, da se zamorejo korenine lažje razprostirati. Tako ravnanje pa velikrat drevesu več škoduje, nego koristi, kar spoznamo nad tem, da drevo, namesto da bi lepo poganjalo, obilo cvetelo, le peša, boleha ter da ima rumenkasto listje. Vzrok temu je: „preveč dobrega.“ Vsa voda, katero prst okrog dobre zemlje v sé dobiva, steče v dobro rahlo prst in drevo, namesto da bi si od dobre zemlje kaj pridobilo, v vodi stoji in vtone, korenine začnejo gnjiti in drevo pogine.

Na prostem tako vsajeno drevo bi to dobroto lažje prenašalo, ker se voda lahko na vse strani na dnu jame razprostira, pri zidu je pa to drugače, ker se voda na ono stran, kjer je zid, ne more odtekati.

Kakor sem rekel, na prostem bi drevo to dobroto in tako vsaditev lažje prenašalo, vendar bi se tudi tukaj moralo boriti za obstanek.

Za polovico dobre zemlje in polovico navadne težke zemlje skupaj zmešano bi nam drevo pri pravilnem obrezovanju kmalo našo skrb z obilico sadu dobro poplačalo.

Prevelike množine dobre zemlje imajo še te slabe lastnosti, da drevo še pozno v jesen odganja. (ima sok), zato je pa v nevarnosti, da pri prvem mrazu prav lahko zmrzne.

H.

Naš dopis.

Dobeno pri Mengšu. Tudi po naši okolici so bile čebele bolj v slabem stanu. Spomladi so sicer še dosti zgodaj rojile, a potem nastopilo je slabo vreme, da so čebele, posebno pa roji lakoto trpeli. Ta huda nadloga je tako razsajala, da skoro ni bilo čebeljaka, v katerem bi ne bil nobeden panj za njo poginil, ali pa prav hudo oslabil. Drugi panjovi pa so vso zalego pojedli, tako da so bili proti ajdovi paši skoro brez čebel. Nekateri čebelarji, ki niso medu imeli in ga tudi niso hoteli kupiti, imeli so občutljivo škodo, ker so jim čebele iz nekaterih panjev že pred ajdovo pašo ali pa tudi med pašo všle in jim prazne in suhe panjove zapustile. V te vselile so se veše in so jim vse satje uničile.

V takej zadregi približalo se je zadnje čebelarjevo upanje — ajdova paša. Ta bi v naši okolici ne bila tako slaba, ko bi bilo v panjovih dovolj čebel. Malo

ljudstva pa v kratkem času le malo opravi. Pri letošnji paši se je pač lahko vsak prepričal, koliko in kaj močen panj zmore. Dobro obljudeni t. j. močni panjovi nabrali so po 17 do 20 funtov stare vage.

Za plemo pustil sem nad 90 panjev. Nekateri tukajšnji čebelarji pustili so si le malo plemencev, ker jih je neki kupee veliko nakupil, da jih je na Nemško poslal. Tudi matie so čebelarji v Ljubljano veliko prodali, navadno po 20 kr. Čebele so se letošnje jesen večkrat zelo prašile, kar jim gotovo koristi.

Sadja je bilo letos tudi pri nas veliko, posebno hruške so bile zelo rodovitne. Jabolka so bila lepa, ker jablane niso bile preveč polne.

Ker smo ravno novo leto začeli, zato jaz vsem čebelarjem in sadjerejcem voščim in želim prav obilo rodovitno, dobro in srečno novo leto! *Franč Ručigaj.*

Raznoterosti.

Čebela kot toaletni kinč. Pri ženitovanji druge hčerke vojvoda iz Newcastle, ki se je leta 1883. na Angleškem obhajalo, nosila je nevesta jako drag pajčolan iz bruseljskih čipek, ki je bil obsejan z demantnimi čebelami. Pripet je bil z dvema velikima čebelama, ki ste bili kot kljupi (priponi) narejeni, za lase.

Platon, ki je bil 430 let pr. Kr. v Atenah rojen in je tudi tam leta 348. umrl, pripadal je staremu atškemu rodu. Od njega se pripoveduje, da je še kot deček nekoč spal, ter da so spečega čebele iz gore Himet z medom hranile ali živile. Razlagalci so rekli, da bo iz tega dečka postal mož, čegar govor bo prav ljubeznjivo donel, kar se je tudi zgodilo.

Našim p. n. udom!

Dolžnost udov je:

1. da vsak ud svojo letnino plača;
2. da se vsak ud potrudi dobiti še novih udov.

Prisiljeni smo to objaviti, ker večina naših p. n. udov svojo dolžnost preveč počasno opravlja. *Predsedništvo.*

Naznanilo.

Nove (Dzierdzonove) panjove prodaja po 85 kr. **Janez Vovk na Jesenicah.** Poština se posebej računa.

Listnica uredništva. Več dopisov smo morali zaradi pomanjkanja prostora prihraniti za prihodnjo številko; tedaj prosimo potrpljenja; vse pride na vrsto.

Odgovorni urednik Anton Klein. — Izdajatelj Janez Modic, društveni predsednik.

Lastnina „Čebelarskega in sadjerejskega društva za Kranjsko.“ — Natisnila Klein in Kovač v Ljubljani.